

**ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНИ

**ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА ТУРИЗМУ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ВИЖНИЦЬКИЙ»

**ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН І ЗДОРОВ'Я ЖИТЕЛІВ
МІСЬКИХ ЕКОСИСТЕМ
Горбуновські читання**

(м. Чернівці, 5-6 травня 2016 року)

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Чернівці

«Місто»

2016

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ МІСЬКИХ ЕКОСИСТЕМ

М.В. Білоконь*, О.К. Черновський**, Ю.Г. Масікевич**,

О.М. Жуковський**

**Департамент екології та туризму Чернівецької обласної державної адміністрації*

*** Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича*

**** Буковинський державний медичний університет*

58000, Чернівці, Театральна площа, 5

E-mail: yumasik@meta.ua

Researched legal and organizational aspects of urban greening. It is shown that that remains relevant accounting Chernivtsi green space limited and special use. It is also necessary in the coming days to develop the concept of preserving the green belt of the city of Chernivtsi. Recommendations regarding organizational measures aimed at maintaining optimum assimilation surface of the green belt of Chernivtsi.

Збереження та відтворення зелених насаджень без сумніву є запорукою підвищення екологічної та санітарно-епідеміологічної безпеки громадян, забезпечення високого рівня збалансованого розвитку урбоєкосистеми.

Нормативно-правовою основою озеленення міст служать: Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про рослинний світ», Закон України «Про природно-заповідний фонд України», Закон України «Про екологічну мережу України», Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2006р. «Про затвердження порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах», Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затвержені Наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006р. №105, ДБН 360-92 Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. На основі даних нормативно-правових актів рішенням десятої сесії VI скликання Чернівецької Міськради від 28.07.2011 р. N 239 затверджено «Тимчасові правила благоустрою м. Чернівці». Проте, незважаючи на наявність достатньо деталізованої нормативно-правової бази стан зелених насаджень на території міст, зокрема міста Чернівці, залишається надзвичайно вразливим.

Серед факторів, під впливом яких знижується життєздатність і втрачається естетична та санітарно-гігієнічна функції міських насаджень: рівень забруднення атмосфери та ґрунту автомобільними викидами; порушення технології посадки та догляду за зеленими насадженнями; пошкодження дерев шкідниками та хворобами; вандалізм, механічні пошкодження тощо.

Відповідно до загальноприйнятої класифікації міські насадження за призначенням поділяють на: зелені насадження загального користування (розташовані на території парків, скверів, бульварів, насадження лісопарків, гідропарків та інших територій, які мають вільний доступ для відпочинку); зелені насадження обмеженого користування (насадження на територіях

громадських і житлових будинків, шкіл, дитячих установ, вищих та середніх спеціальних навчальних закладів, профтехучилищ, закладів охорони здоров'я, промислових підприємств і складських зон, санаторіїв, культурно-освітніх і спортивно-оздоровчих установ та інші); зелені насадження спеціального призначення (насадження вулиць, насадження на ділянках санітарно-захисних зон довкола промислових підприємств, насадження кладовищ, водоохоронні, вітрозахисні, протиерозійні насадження, насадження розсадників, квітникарських господарств).

Важливим для забезпечення охорони та використання зелених насаджень населених пунктів є їх облік та складання реєстру за видовими складом та віком. Відповідно до існуючих норм та вимог облік зелених насаджень покладено на органами місцевого самоврядування. Однак, даний облік носить фрагментарний характер і стосується, в кращому випадку, зелених насаджень об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ). Так, завдяки діяльності колишнього Державного управління охорони навколишнього природного середовища у Чернівецькій області (підрозділу Мінприроди України до 2013 року) було створено реєстр об'єктів ПЗФ міста Чернівці, оформлено для них охоронні зобов'язання та паспорти. Після ліквідації регіональних представництв Мінприроди (управлінь охорони навколишнього середовища в областях) Постановою КМУ в 2013 році питання погодження знесення зелених насаджень покладено на Державні екологічні інспекції в областях (підрозділ Мінприроди). Слід зазначити, що для Чернівців актуальним залишається облік зелених насаджень обмеженого та спеціального користування. З цією метою необхідно розробити цільову програму для реалізації якої залучити бюджетні кошти та науковий потенціал вищих навчальних закладів міста.

Особливої уваги заслуговує також формувальна, омолоджувальна обрізка та санітарна прочистка дерев та кущів на території міста (із збереження оптимальної асимілюючої поверхні); поступова заміна насаджень, які досягли вікової межі на знакові дерева та чагарники для досягнення ландшафтної індивідуальності; активне впровадження квіткового оформлення паркових територій; оновлення якісного стану і збільшення асортименту зелених насаджень при здійсненні реконструкції і ремонтів об'єктів зеленого господарства.

Враховуючи те, що зелені насадження виконують важливу поліфункціональну роль для міської екосистеми Чернівців (очищають надзвичайно загазоване автотранспортом повітря від пилу та газів, формують мікроклімат, створюють умови для відпочинку жителів, поглинають шумове забруднення, проявляють фітонцидну дію, формують ландшафти житлових районів тощо), а також приймаючи до уваги реальний стан зелених насаджень спеціального та обмеженого користування, вартує найближчим часом розробити концепцію комплексного збереження зеленого поясу міста Чернівці.